

Становище

на дисертационен труд на тема: „Манипулация и авторитет. (Манипулативно влияние на авторитета в процеса на комуникация)“ на Надежда Стоянова за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионална направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Манипулация в комуникацията)

Автор на становището: проф. д-р Венцеслав Бондигов

Дисертационният труд на Надежда Стоянова е структуриран в три глави, увод, заключение, приложения и библиография в общ обем от 325 страници. Библиографията включва 359 информационни източника. От тях 247 са на английски език, 4 на френски, 1 на немски, 40 на български, 12 на руски език, и 56 онлайн заглавия. Текстът съдържа 37 графики, 1 таблица, 3 снимки и 2 приложения. По тези показатели дисертационният труд отговаря на академичните изисквания.

Надежда Стоянова има три публикации по темата на дисертационния труд, които са публикувани в печатни издания.

В увода много аргументирано се извежда актуалността на темата. Много точно са формулирани целта, задачите, обектът, предметът, хипотезите, методологията на изследването, както и наложените ограничения. По форма и съдържание те отговарят на поставените изисквания.

В първата глава „Методологически проблеми и историческо развитие на понятието „авторитет““ теоретично са анализирани два основни проблема. Първият е свързан със зараждането и историческото развитие на понятието „авторитет“ от древността до нашата съвременност. От античността са разгледани мислители от китайската, гръцката и римската философски школи. Този анализ продължава с преглед на възгледите на редица философи от Средновековието и съвременността. Търсенето на сходства в различията позволява на авторката да изведе общите черти в разбирането на авторитета от различните периоди. А това са: неформална власт, превъзходство и доминиране. Много интересен и

анализът на връзката на авторитета със сходни понятия, като престиж, влияние, респект, обаяние, уважение, господство. Разгледани са и различни видове авторитет.

Като цяло тази глава е развита много добре. Авторката показва задълбочени познания по проблема, както и възможности за анализ и синтез.

Втора глава „Авторитетът като манипулативно влияние и убеждение“ е посветена на манипулацията и възможността да се въздейства/влие чрез авторитета. Обстойно е анализиран проблемът за манипулацията, нейните проявления, както и връзката ѝ с внушението и убеждението. Представени са различни възгледи на автори, занимаващи се с този проблем. Тук бих искал да препоръчам на Надежда Стоянова малко по-критичен поглед, тъй като някои от застъпените позиции са доста стари, а проявленията на манипулацията в днешно време са съвсем различни от тези преди 20-30 и повече години.

В тази глава специално внимание е обърнато на анализа на различните символи на авторитета, като: титли и постове (разбирано като длъжност). Друг начин за манипулиране е посредством външните белези на авторитета, като облеклото, униформите, цвят на дрехите, аксесоари и др. Тези белези на авторитета са заложени като емпирични индикатори и е проучено тяхното влияние върху хората. Това преминаване от теория към емпирика считам за едно от най-важните достойнства на дисертационния труд.

За мен най-голям интерес представлява трета глава, където считам, че е и основният принос на докторантката. Авторката провежда собствено проучване. Много точно са формулирани темата, целта и задачите на емпиричното проучване. Уточнени са обектът и предметът на изследването. В проведеното онлайн допитване са участвали 151 респондента. Анкетната карта съдържа 17 въпроса. Проучването не е представително и не може да бъде такова в условията на интернет. Но получените данни, процентни натрупвания и анализ дават достатъчно основание за извеждане на 7 извода, които доказват издигнатите от авторката хипотези.

Надежда Стоянова е формулирала общо пет приноса, като два от тях са в теоретичен план и три са с практическа насоченост, които приемам без

възражение. Искам да отбележа два от тях, които считам за особено важни. Първият е свързан с извеждане на основните характеристики на авторитета и възможността да се влияе чрез тях. Вторият важен принос е операционализирането на понятието „авторитет“ и неговото емпирично изследване.

Като имам предвид актуалния характер на избраната тема, извършената огромна изследователска работа, задълбочените познания по проблема, показаните възможности за анализ, както и изведените научни приноси, давам положителна оценка на дисертационния труд и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Надежда Стоянова, докторант в катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“ при ФЖМК на СУ „Св. Кл. Охридски“, по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика – Манипулация в комуникацията).

Проф. д-р Венцеслав Бондиков

7.12.2018 г.